

[Ole Bjørn Kraft.]

skuffet over, at England har indtaget den meget afvisende holdning over for landbrugsvarer, som det har, men det er jo ikke første gang, vi har set, at hensynet til Commonwealth og præferencepolitikken har været helt afgørende og bestemmende. Vi har også siden krigen haft perioder, hvor det i sandhed har været ganske overordentlig vanskeligt for os at vinde den fornødne forståelse i England for den *do ut des* politik, der bør være mellem vor eksport af landbrugsprodukter og vor import af engelsk jern og stål og færdigvareprodukter. Her er der altså stadig vanskeligheder at overvinde.

Må jeg, da jeg nu er inde på dette emne, have lov til at spørge den højtærede økonomi- og arbejdsminister — det har jo været fremme i bladene, at ministeren vil aflægge et besøg i England inden forhandlingerne i ministerrådet i OEEC — om han ikke kan give en lidt nærmere redegørelse for, hvis han finder det rimeligt og berettiget, hvad der skal forhandles med Englands finansminister om, om det er selve spørgsmålet om landbrugsvarernes optagelse i frihandelsområdet, det drejer sig om, eller om ministeren også vil tage det spørgsmål op, hvorledes Englands stilling vil være til, at Danmark søger en særlig ordning med toldunionen for landbrugseksportens vedkommende. Jeg forstod på økonomiministerens, at han ikke afviste den tanke. Det svar, ministeren gav på det spørgsmål, jeg har stillet, forekom mig at være af en sådan karakter, at mellem de mange planer, regeringen må have på indeværende tidspunkt, indgår, at Danmark kan tænkes at ville søge en særordning for Danmarks tilslutning til unionen, således at den altså begrænses til landbrugssektoren. Det vil være en meget vanskelig opgave at løse, og jeg ved ikke, hvor megen udsigt der er til det, men jeg er enig i, at alting må forsøges — det er ulykken, at vi ikke hidtil har haft styrke til at gøre vore interesser stærkere gældende — og hvad enten vi ser på toldunionen eller frihandelsområdet, befinder den danske landbrugseksport sig i dette øjeblik i den allerstørste fare, og hele regeringens vilje, økonomiske kunnen og forhandlingsevne må sandelig sættes ind på dette område.

Derefter vendte stats- og udenrigsministeren sig til spørgsmålet om toldunionen, som jeg forstår regeringen ser mere skeptisk på end på frihandelsområdet, ikke blot fordi den for øjeblikket er lukket, men i virkeligheden også, forstår jeg, af principielle grunde. Her er det ganske interessant at se en rapport, som har foreligget for Europarådet, der jo gentagne gange har drøftet disse spørgsmål, og hvori man giver en oversigt over de skandinaviske landes indbyrdes stilling over for toldunionen. Det hedder i denne rapport, at en oversigt over de skandinaviske landes indbyrdes handel med Storbritannien og de seks kontinentalmagter giver et interessant billede. Som en helhed er de seks i hvert tilfælde på import-siden af langt større betydning som forsyningslande end England, i virkeligheden end hele sterlingområdet. På eksportsiden har de seks i fortiden været et betydelig større marked for Sverige end England og hele sterlingområdet. Kun Danmark sender mere af sin produktion til England end til de seks. Så fortsætter rapporten: men der er ingen grund til at antage, at Danmark, hvis det slutter sig til fællesmarkedet — altså toldunionen — skulle lide tab, selv om England skulle stå udenfor, og heller ikke den danske eksport til England skulle gå mere tilbage, end eksporten til fællesmarkedet ville vokse. Det vil være tvivlsomt, om det overhovedet ville komme til at lide tab.

Videre hedder det i rapporten: men mere spændende end hvad der vil ske, hvis de skandinaviske lande slutter sig til fællesmarkedet, er det, hvad der vil ske, hvis de ikke gør det. Danmark har allerede oplevet en betydelig nedgang af sin eksport til Belgien som et resultat af Beneluxfællesmarkedet, skønt det stadig på mange områder er begrænset på landbrugsproduktionens område. Men Hollands, Frankrigs og de overseiske besiddelsers samlede konkurrence på det tyske og belgiske marked, når det ikke længere bindes af toldtariffer og kvantitative restriktioner, vil blive meget alvorlig for Danmark, medmindre Danmark også tilslutter sig fællesmarkedet.

Man går videre i rapporten og siger, at hvis Danmark ikke vil dét, er spørgsmålet om frihandelsområdet åbent for Danmark. Man understreger, at